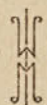

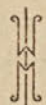
Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 5 K, za pol leta 2 K 50 v. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v.

Z mesečno prilogo

Slovenska Gospodinja

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor najraje volijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 14, 12 in 10 v. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Jugoslovani! — Ljubljanska deželna bolnica in deželno gospodarstvo. — Dr. Ravnihar: Naša politika. — Afera dr. Tavčar-dr. Furlan. — I. G.: Iz Slovenske Kmetijske Neodvisne Stranke. — Državni zbor. — Kriza na Ogrskem. — Politični pregled. — Štajersko: V. K.: Z Murskega polja. Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Dr. H. Tuma: Iz Gorice. Razno. — Kranjsko: Razno. Podlistek: Žena in socializem. (Dalje). — „Zapreke“. (Konec.)

Jugoslovani!

(Izišlo v Belgradu izhajajočem „Slovanskem Jugu“ št. 3 z dne 15. (28.) jan. t. l. Članek podajemo brez komentara v svrhu, da si napravijo čitatelji sami sodbo o položaju v Srbiji.)

Pred 100 leti se je pričela naša borba s Turki za svobodo Balkana in en del naroda na poluotoku se greje na solncu svobode. Danes po 100 letih se pričinja nova borba, ki osvobodi Balkan popolnoma in ujedini narode na poluotoku. Vsi drugi kulturni narodi Evrope so izvršili svoje zedinjenje, prišel je red tudi na nas Južne Slované.

Carinska zveza Srbije in Bolgarske je postavila široko osnovo veliki ideji zedinjenja jugoslovanskih plemen in zato tudi ostalih narodov na poluotoku. Ni treba več skrivati, da je ta zveza ne samo ekonomskega značaja, no, da ni manj važna nje politična stran. Nova doba na Balkanu počenja s carinsko zvezo Srbije in Bolgarske. Ona se završi z balkansko zvezo.

Jugoslovani!

Mi smo najštevilnejši živelj na Balkanu. Nas je 15 milijonov in smo pred vsemi narodi na poluotoku zvani, da povedemo borbo za svobodo in edinstvo. S carinsko zvezo Srbije in Bolgarije se ta borba že začinja in mi smo vsi očividci prvih spopadov med Srbijo in Avstrijo.

Jugoslovani!

Največji naš neprijatelj je in mora biti Avstrija. To neprijateljstvo ne izvira iz navadne

mržnje — moramo mu iskati razlogov v ekonomičnem, političnem in državnem življenju Avstrije: ona mora na Balkan, to je edina pot nje bodočnosti — Avstrija mora na Balkan. Mi, ki živimo na Balkanu, to stalno čutimo, mi to vidimo, mi to popolnoma razumemo. Zapadna Evropa jo tira izpred sebe — in ona nima nikamor, ona mora na Balkan.

Nje pristop na Balkan smatramo kakor naval na našo politično in ekonomično svobodo, nevarnost za našo neodvisnost.

Turki so došli iz iztoka ter so nas razdeljene pokorili in zavladali nad Balkanom; Avstrija prihaja iz zapada, da zameni turško gospodstvo. Pod to nevarnostjo je sklenjena carinska zveza Srbije in Bolgarske in postavljena največja bran proti novim navalom. Mi ne pustimo, da se na novem berlinskem kongresu Balkan tudi nadalje izroča Avstriji.

Jugoslovani!

Svobodna Srbija je prva, katera stopa v borbo z Avstrijo; nji je zaveznica svobodna Bolgarska. Vi, ki niste svobodni, vi, od Triglava do Soluna, katerih roke so vezane z avstrijskimi in turškimi verigami, morate dobro paziti, kaj je vaša dolžnost.

Ako izideta Srbija in Bolgarska iz te borbe kakor zmagovalki, ste tudi vi zmagali — zrak svobode skoro ogreje tudi vaša sužnja lica; ako bodeta Srbija in Bolgarska poraženi, odzvonilo je tudi vaši svobodi in balkanski narodi bodo izumirali drug za drugim v suženjstvu.

Svoboda Makedonije, Stare Srbije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije, Srema, Hrvatske, Slavonije, Istre, Kranjske in Štajerske čaka na izhod te vojske. Politični, ekonomski in kulturni preporod Balkana ima za predpogoj zmago Srbije in Bolgarske. Nastopil je torej historičen moment, ko se ima dokazati, ali je ideja zveze Južnih Slovanov in ostalih balkanskih narodov

življenje in prebivanje, na drugi strani so se zopet združeno branili proti svojemu skupnemu sovražniku: divjim zverem. Preživljali so se najprej s koreninami, jagodami in sadjem; ko pa je truma narastla, je postalo težko dobiti na enem kraju za toliko glav živeža. Posamezna krđela so se torej ločila in si poiskala nova bivališča.

Da li je bilo nekđaj človeško stanje res tako blizu živali — o tem ne more biti dvoma. Vse, kar nam je znano o kulturnih stopnjah še živečih ali o času zgodovine zaznalih divjih ljudstev, nas prepričava o tem. Človeka kot višje kulturno bitje pač ni poklical v življenje ukaz kakega stvaritelja. Naši pradedje so morali prebiti tekom neizmerno dolgega in počasnega razvoja vse polno različnih kulturnih dob. Šele po medsebojni obrazovitosti, ki se je vršila v vseh pasovih in delih sveta, se je povzpел človek polagoma do svoje kulturne stopnje.

In med tem ko prebivajo na enem delu zemeljske oble veliki narodi na najvišji stopnji omike in prosvete, nahajamo zopet v drugih delih sveta vse polno ljudstev, ki nam kažejo s svojo več ali manj „zakasnelo“ kulturo naše

utopija, ali pa je ona formula, po kateri se izvrši zedinjenje narodov na Balkanu, istinita.

Jugoslovani! Vršimo svojo zvezno dolžnost in ne pozabimo na dolg, katerega dolgujemo narodu in človečanstvu.

Ljubljanska deželna bolnica in deželno gospodarstvo.

Primarij dr. Šlajmer, splošni javnosti znan po svojih odličnih sposobnostih, je prijavil deželnemu odboru, da odlaga primarijat in se zahvali za „službo“.

To dejstvo dovolj pojasnuje značaj in kaže, da so razmere v vodstvu deželne bolnice nezdrave ter da izzivajo deželni odbor, da vsaj poskusi z remeduro. Ni nam na privatni osebi dr. Šlajmer-ja ležeče, pač pa nam je na tem mnogo ležeče, da ohrani in pridobi dež. odbor za ljubljansko bolnico zdravniške primarije in asistente, katerih delovanje naj vsaj tako ugodno upliva na ugled javnega zavoda, do katerega ima občinstvo dosedaj toliko zaupanja, kakor v malokatero bolnico, kakor je uplivalo delovanje dr. Šlajmer-ja.

Upamo, da dež. odbor gotovo najde pravo pot in reši to primarijsko krizo z vso potrebno delikateso. Ravno osebna vprašanja so tu največje važnosti. Nikari pa ne misliti, da se dado dobre zdravniške moči bagatelizovati in da njih stoična mirnost in potrpežljivost nima nikakih mej.

Število bolnikov v bolnici narašča od leta do leta. Dočim kaže obisk leta 1888. številko 3661, znaša število bolnikov v letu 1905. nad 10.000; to govori dovolj! Vspričo temu mora deželni odbor oziroma njemu podrejeno vodstvo bolnice svojo staro „prakso“ spremeniti in se prilagoditi sedanjem prometu.

Število zdravnikov in ozir. oddelkov, ki naj obvladajo to ogromno število bolnikov, se

preteklosti podoba in pot, po kateri stopa človeštvo v svojem dolgem razvoju. Čim se tedaj posreči, zediniti se na skupnih motriščih, ki jih vobče pripoznamo kot pravilna in na podlagi katerih je zasledovati vsem raziskovalcem našo kulturo, smo dosegli s tem tako mnogo dokazov in dejstev, da nam je odprt povsem nov vpogled v medsebojne razmere človeštva preteklosti in sedanjosti. Kar se nam vidi še danes nerazumljivo in se zdi nekaterim površnim presojalcem nespametno, da, celo „nenravno“ in „nemoralno“, nam je potem samoobsebi umljivo, nekaj povsem naravnega. — K pravilnejšemu spoznanju pojmov o pojavih našega rodu in našega razvoja so pripomogli mnogi učeni možje izza Bachofna do danes, od katerih naj imenujemo predvsem Tylorja, Mac Lennana, Lubbocka itd. Zlasti pa se je odlikoval Morgan s svojim osnovnim delom, ki je podprl in izpopolnil Friderik Engels s celo vrsto novih zgodovinskih dejstev gospodarske ali politične vsebine. In zopet je okreplil odnosno popolnil to delo Cunow.*)

*) Bachofnova knjiga je izšla l. 1801. pod naslovom: Materinske pravice. Raziskavanje o gospodstvu

Žena in socializem.

Spisal Avguštin Bebel.

Žena v preteklosti.

(Dalje)

Kolikor spoznamo iz današnje vede, so se družili prvi ljudje v tropih. Take trume so prvi znak skupnosti, ki ga moremo zaslediti pri človeku. Sicer pravi Honegger v svoji Občeni Kulturni Zgodovini, da žive še dandanes po malo poznanih notranjih delih velikega otoka Bornea divji ljudje posamič, in ravno tako trdi Hügel, da so našli v drugih gorskih pokrajinah Indije človeške pare, ki so splezali na opičji način prestrašeni na drevo, čim se jim je kdo približal. Vendar niso znane o teh pojavih nobene nadaljne podrobnosti. Če se potrdijo ta poročila, potem so dokazana vsa dosedanja domnevanja in hipoteze o razvoju in postanku človeškega rodu. Zelo verjetno je, da je moral nastopiti človek povsodi kot par, gotovo pa je, da so izvirali — kjer dobimo človeka v večji družbi — vsi iz enega takega para. Ljudje so živeli skupno v krđelih, da so si pridobivali z združeno močjo vse, kar so rabili za svoje priprsto

od l. 1888. do zadnjega časa ni prav nič pomnožilo; vsled tega morata n. pr. na kirurški oddelku primarij in asistent poleg drugih rednih poslov v bolnici izvršiti na dan včasih do 20 in še več operacij! Sploh bolniki ne morejo z lepa priti na vrsto, kakor smo že omenili, in to stane deželno lep denar — iz katerega bi se lahko ustanovil nov oddelek, nastanil drugi primarij; s tem pa bi bila tudi dana prilika, da pridejo domače sposobne moči do umeštne veljave.

Treba je le malo računati. Vsak bolnik 3. razreda stane na dan 1 K 80 h; vspricho temu, da mora veliko bolnikov po več dni čakati, nabere se nakrat na mesec velika svota, ki bi se lahko koristno uporabila po kakem potu za dotacijo novih mest.

Za najnujnejša opravila prosekotorja se je v zadnjih 2 mesecih nakazalo menda 84 kron. Kakšen hrup je nastal po izbah deželnega odbora; pisanja so romala sem in tja — kakor to zahteva birokratična uprava — in konec vsega je bil: da so modri gospodje sklenili, da je treba bolj štediti pri prosekotorju! Vspricho temu se po pravici ogreni vsakemu vestnemu primariju veselje do dela, ako dež. odbor noče ali ne more uvideti, da je mesto prosekotorja potrebno bolnici ljubljanski, kakor ribi voda. Kot kuriozum navajamo, da se za sekcije uporablja dosedaj — bivše stražnike. Pravi kaleidoskop zmotnjav vodstva deželne bolnice! Še celo brez mikroskopa za bakterijske preiskave mora obstajati bolnica; s tako velikimi očmi požira deželni odbor vse te malenkosti, da njih potrebe niti zapaziti ne more.

Če nima deželni odbor svetovalca strokovnjaka, naj ga nastavi, kakor je to v vseh drugih kronovinah, saj je vendar ljubljanska deželna bolnica morebiti največja čislitvanskih bolnic; vsaj kar se tiče števila bolnikov, ne dobi se z lepa enake bolnice. Štedite na pravem mestu! Ozreti se je le treba na ves aparat, s katerim se bolniki v svoje kraje odpravljajo po prestanem najpotrebnejšem zdravljenju — da napravijo prostor drugim, če tudi le na tleh v provizoričnih posteljah. Po cele tedne trpi vsa korespondenca, predno se bolnika odvede iz bolnice — in zopet stane deželno to tedensko čakanje velike novce, ki zginejo v žep trgovcem in usmiljenim sestram.

Kakšne so bile kupčije z nekim lekarnarjem v Ljubljani, je vsem še znano iz pravde, ki se je nedavno vršila pred sodiščem v Ljubljani; v pravdi je sicer deželni odbor podlegel, a iz vsega je le posneti, da se je prepozno začelo paziti na red in lastni interes pri prometu. Tudi mavec se je prav „po ceni“ leta in leta kupoval. Za vse take kupčije je treba večje, sposobne mlade moči, ki bi nadzirala in skrbela za točen in pravilen promet.

Koliko časa je potreboval dež. odbor, da je odprl lekarno v lastni režiji v dež. bolnici! Ta lekarna prištedi deželi na leto kar desetisočake — in šele lani ozir. predlanskem se je

Predvsem pa se odlikujejo Engelseva na Morgana se opirajoča izvajanja. Mahoma nam razjasnijo celo množico do sedaj nerazumljivih in včasih celo nasprotujočih si prikaznij pri narodih višjega in nižjega kulturnega razvoja. Ne razjasni se nam zdaj samo bistvo vsakokratne človeške družbe. Mi vemo tudi, da so bile vse naše dosedanje misli o zakonu, družini, žen starega sveta po svojem verskem in pravnem bistvu. Stuttgart. Zaloga Kraiss & Hoffman. (Das Mutterrecht. Eine Untersuchung über die Gynäkokratie der alten Welt nach ihrer religiösen und rechtlichen Natur). — Morganovo osnovno delo je izšlo l. 1892. v nemškem prevodu pod naslovom: Pradružba. Raziskavanja o razvoju človeštva iz stopnje divjaka in barbara k civilizaciji. Stuttgart. Zaloga I. H. W. Dietz. (Die Urgesellschaft. Untersuchungen über den Fortschritt der Menschheit aus der Wildheit durch die Barbarei zur Zivilisation). — V ravnosti zaloga je izšlo: Početek družine, zasebne lastnine in države. Dodatek k Lewisovim raziskavanjem o Morgana. Spisal Friderik Engels, četrta pomnožena izdaja izšla l. 1892. (Der Ursprung der Familie, des Privateigentums und des Staats. Im Anschluß an Lewis H. Morgan's Forschungen). — Nadalje: Organizacije sorodništev avstralskih zamorcev. Prispevek k zgodovini razvoja družine. Spisal Henrik Cunow leta 1894. (Die Verwandtschaftsorganisationen der Australneger. Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte der Familie).

komaj dal prepričati deželni odbor o koristnosti tega koraka. Bi li ne kazalo še druge panoge oskrbljevanja bolnice prevzeti v lastno režijo?

Ljubljanska bolnica in nje vodstvo je nujno potrebno kontrole, na katerej ima tudi javna morala svoj interes, saj se gre tu za stotisočake denarja in pa za olajševanje boli trpečega človeštva; vsaj izdani denar naj se koristno in primerno uporabi, potem ne bo vsa javnost prisiljena govoriti o angeljski naivnosti dež. odbora, ki je odgovoren za vodstvo deželne bolnice.

Opaz.

„Naša politika.“

I.

V uredništvo spletske „Slobode“ je nekdo zanesel kukavičino jajce. Nikdar ne bi bil oni članek zagledal luči dneva, da bi bil dr. Smodlaka vedel, da ga je spisal izmed onih eden, ki jih on pobija v svojem listu. Še mnogo manj bi mu bili na razpolago predali tega lista, da so znali v uredništvu, da je ost članka namenjena proti struji, ki zasleduje na Slovenskem povsem enake cilje s podobnimi sredstvi kakor dr. Smodlaka s svojo stranko na Hrvatskem.

Povsem neupravičeno vlačí strankar v debato „Akademijo“. Ljudsko-izobraževalno društvo nima s politiko prav nobenega stika, vsaj neposrednega ne. V kolikor pa s širjenjem izobrazbe med slovenskim ljudstvom skuša donášati koristi narodu slovenskemu, daje pač važna sredstva politiki v širšem pomenu te besede. Zato je umévnó, ako niso vsi člani „Akademije“ izvršujoči politiki, da, lahko rečem le njih neznačno število; kolikor pa jih je, zamorejo prav iz navedenega vzroka — dasi pripadajoči različnim političnim strujam — mirno delati drug poleg drugega; veže jih smoter društvu: ljudsko-izobraževalno delo. Jasno je potemtakem, da „akademijci“, če pridejo slučajno na kak političen sestanek, ne morejo in ne smejo nastopati kakor člani Akademije, temveč zgolj kakor zasebniki, ki utegnejo brez zamere v društvu obračati svoj političen rapir tudi drug proti drugemu.

„Mož brez politične barve“ — to kemično spojino so skušali v uredništvu „Slov. Naroda“ ter jim zategadelj gre vsa začetniška pravica; samo dosledni niso, kajti kedar zajaše svojega visokega konja črnogledi poglavar, takrat stoji ena mojih nog čisto gotovo v klerikalnem taboru, le na čistem še ni, ali desna ali leva. Kedar pa je posebno dobre volje, takrat zasanja o minulih časih mladega očetstva ter mu hodijo na misel dojenčki, četudi le Marksovi.

Ako vidijo samo toliko političnih barv, kolikor je dandanes oficijelno potrjenih političnih strank na Kranjskem, tedaj imajo gospodje popolnoma prav, kajti ne naslanjam se na nobeno od njih. Mojemu političnemu čutu ne dajo zadostila, ne glede na to, da se mu druge s svojimi načeli naravnost protivijo. Mislim tu klerikalno stranko, ki jo vodi načelo duhovniške nadvlade v vseh

občini in državi povsem napačne, nič drugega kakor prazne sanje, ki jim manjka vsaka dejanska podlaga.

Kar je rečenega in dokazanega v obče o zakonu, družini, občini in državi, velja posebej še za mesto žene, katero je zavzemala ona v različnih dobah našega razvoja. Vse to pa se silno oddaljuje od tega, čemur mi radi pravimo, da „je vedno tako bilo“.

Morgan, ki se mu pridružuje v tem tudi Engels, razdeljuje dosedanjo zgodovino človeštva v tri velike dele: divjost, barbarstvo in civilizacijo. Prva dva deli zopet, na tri stopnje: spodnjo, srednjo in vrhno. Razlikujejo se med seboj po novih pridobitvah in izpolnitvah v iskanju živeža in bivališč. Glavne vzroke in znake posamičnih kulturnih razvojev vidi torej tudi Morgan v načinu pridobivanja tega, kar rabi človek za svoj živež in se zлага tako z onim zgodovinskim materializmom, ki sta ga znanstveno utemeljila Marks in Engels. Uvêt, pogoj našega napredka leži v izpopolnjevanju in izpremembah produkcije t. j. proizvajanje tega, kar rabimo za svoj prežitek. Periodo divjosti spodnje stopnje bi imenovali na kratko otroško

javnih zadevah, zlasti seveda tudi v politiki. Tega načela nikdar priznaval nisem in ga ne morem nikdar priznati; v tem pogledu me ne premoti nobena izprememba firme te stranke, dokler njeni čini brez vsakega dvoma dokazujejo, kdo stoji za njo in kaj je njen zadnji cilj.

Kaj mora hoteti vsak iskreni Slovenec? Hočemo, da bodi naš narod kakor tak krepak in silen v vsakem oziru; da bodi velik v kulturnem pogledu; da nadkriljuy svoje sosede v nra vni moči; da bodi samsvoj v svojem narodnem gospodarstvu, da bodi svoboden vseh vezij in spon, ki mu zavirajo prosti razvoj v tem zmislu. To je naš ideal; ne zmetujmo idealov, treba nam jih je vže zategavoljo, da jih moramo hoteti in skušati doseči. V tem svojem cilju gledam jasno in določno svojo politično barvo. Slep je, kdor je ne vidi; slep je na oba očesa, ako ni kaj hujšega, ki mu je ta cilj v resnici brezbarven in zločinec je, ki mu je navedeni cilj kar spočetka nedosegljiv ter vže zategadelj drži roke križem v svojem naročji.

K temu vzvišenemu smotru moje politike vodi jasno začrtan pot. Morda me ne privede do konca, toda to me ne odvrača, da ne bi korakal dalje in ničesar me ne pripravi do tega, da bi krenil v stran ali da bi storil korak nazaj.

Po vsem mojem prepričanji ima Slovenec pred svojimi rokami sredstev dovolj, da se z njih pomočjo lahko približa politični svoji samostalnosti, samo zgrabiti jih mora. Neumorna delavnost je pogoj, sine qua non, ki brez nje ni ničesar. S tem pa mi je hkratu dana taktika, kako uravnam svoje postopanje napram vsem, ki mi polagajo zapreke na mojo pot.

Dr. Ravnihar.

Afera dr. Tavčar-dr. Furlan.

△ Pred dobrim tednom je imel Slovenski Narod uvodni članek tičoč se praktik slovenskega odvetnika, ki ni slučajno v milosti liberalnih prvakov iz Narodne tiskarne. V tem uvodniku se je razpravljalo o konkretnem slučaju — v katerem se je sicer neimenovanemu, ali vendar dobro poznanemu odvetniku očitalo več ali manj prikrito, da diši njegovo poslovanje po brezvestnosti, umazanosti in nehonetnosti.

Temu napadu s strani Narodove se je odzval v istem listu samem dr. Furlan in pojasnil s svoje strani celo zadevo. Splošen utis, katerega je moral prejeti čitatelj obeh člankov, je bil pač ta, da se v tem slučaju z Narodove strani nikakor ni šlo, a se tudi ni moglo iti za kak višji interes. Na to stališče se je postavil tudi Naš List — in sicer načeloma, a nikakor ne, kakor to namigava Narod v zadnjih številkah — zaradi osebe dr. Furlanove. Ako bi bil naš boj oseben, potem bi ne bili boljši od Narodovcev, in pri nas bi se terorizem ondi pričel, kjer bi se pri dr. Tavčarju nehal.

Nam se torej ne gre za osebe, ampak za stvar. In zato smo se že pri prvem uvodniku vprašali, kaj ima ta cela zadeva opraviti z jav-

dobo človeškega rodu: človek prebiva deloma še na drevesu, se preživlja s koreninami in sadjem, a se opazijo pri njem že pričetki artikularnega govora: razločni, za eno in isto stvar vedno enaki glasovi, razumljivi tudi drugim. V srednji stopnji divjosti išče človek za svoj živež že manjše živali (ribe, rake itd.), spoznava uporabo ognja in si izdeluje iz lesa in kamna orožje, predvsem bat in sulico: V tem so pričetki lova, in pač tudi vojsk s sosednjimi tropi, ki nastanejo vsled razprtij zaradi ozemlja, na katerem je dobiti ali hrano ali bivališča ali pa ki obeta dober lov. V tej dobi nam je iskati tudi ljudozrstvo, ki še danes pri posameznih plemenih in narodih Afrike, Avstralije in Polinezije tako bujno cvete. V tretji stopnji divjosti se prikaže novo orožje v obliki loka in pušice. Človek se prične baviti s tkalstvom, plete košare iz ličja in trstja, in si napravlja orodje iz brušenega kamna. Šele s takim orodjem mu je mogoče napravljati čolne in kočee. Življenje človeka ni torej več tako enolično, njegovo orodje in drugi pripomočki mu dovolijo pridobiti si svoj vsakdanji kruh laže in v večji meri, torej tudi za številnejšo družbo.

nostjo, kaj s politiko, kaj z liberalno stranko? Še bolj osumni pa smo postali, ko je Slovenski Narod porabil kar tri nadaljne uvodnike, v katerih ponavlja na zelo neprimeren način isto stvar. Kak pomen in kak namen naj ima cela akcija? Končno je zastopal dr. Furlan prav tako interese ene stranke, kakor dr. Tavčar koristi druge — sodila pa nista niti eden niti drugi — ampak sodilo in razsojalo je sodišče. Ako torej na celi stvari ni kaj v redu, je imel dr. Tavčar dvoje potov: prvič sodišče in drugič odvetniško zbornico. Stoprv, ako bi se na obeh mestih ničesar ne doseglo, in bi bil naš pravni čut žaljen, potem bi bil opravičen nastop dr. Tavčarjev. Gotovo so mogoči slučajji, kjer potrebujejo tudi sodnijske razsodbe ostrih kritik, a tak ta slučaj gotovo ni bil.

Vprašamo, kak interes naj ima torej javnost na celi dr. Tavčarjevi akciji? Zlasti ko vsakdo ve, kje je iskati in tudi dobiti kompetentnega foruma. Morda se je dr. Tavčarjevemu klijentu zgodila krivica, v srce mu ne vidimo; da je ni dr. Tavčar zakrivil, to vemo. Če se mu je zgodila krivica, jo je torej zakrivilo ali sodišče ali dr. Furlan, — proti obema pa se lahko drugače postopa, kakor z uvodniki političnega lista.

A vse bi še bilo umevno, če bi se dali ti napadi razlagati ali vsaj umevati s strankarskega stališča. A dr. Furlan je politično tako brezbarven mož, da se mu niti ne more očitati, da je klerikalec ali socialni demokrat, kar Slovenski Narod kakor znano vsakomur očita, kdor ne hodi slepo za njim.

Niti politično-strankarskih nagibov torej ni moči zaslediti v teh Tavčarjevih napadih. Zato postaja stvar tem hujša — ker si moremo genezo tega naskoka razlagati iz zgolj osebnih motivov.

Da bi se Narod zavzel za onega „siromaka“, in da bi dvigal ravno on prapor javne morale tako visoko, tega mu izvestno, kdor pozna naše razmere, nobeden ne verjame. In če je Slov. Narod po tako dolgem času naenkrat prišel do prepričanja, da treba spolnjevati dolžnosti ljudskega tribuna, zakaj ni tam pričel, kjer imajo njegovi ljudje moč in oblast v rokah, da odpravijo in izžgo ostudne rane, ki se pojavljajo že leta in leta na političnem gospodarstvu liberalne stranke. Ali je kopičenje sinekur morda posebno moralna zadeva; ali je nepotizem morda posebnost vredna prikazen, ali je etičnega obudovanja vredna prikazen, ali je morda Tavčarjev terorizem in brezdelnost njegova in njegovih prijateljev stvar, ki ne zahteva remedure? Pri vseh teh razmerah pa ni najti nobenega prizivnega sodišča in nobene kamore — ampak v istini moralna politična stranka bi take in enake izrodke sama že davno odstranila, če bi hotela živeti. Kedar se pri kaki stranki prično pojavljati bolezni, ozdraviti jih je treba prav tako odločno in brezobzirno, kakor ozdravlja kirurg svoje bolnike — ali pa se je treba pripraviti na — smrt.

Opomba uredn.: Predidoči članek pojasnjuje naše načelno stališče v tej zadevi. S tem

Spednjo dobo barbarstva imenuje Morgan tisti čas, ko si je napravil človek iz ilovice prvi lonec in udomačeval in vzrejati živali. Tako je pričel skrbeti človek za meso in mleko in uporabljati kože, rogove, žimo in volno za različne potrebne naprave. Obenem se je pojavilo obdelovanje zemlje: na zapadu so gojili koruzo, na vzhodu razen koruze skoro vse druge poznane vrste žita. V slednji stopnji barbarstva opazimo na vzhodu vedno bolj v navado prihajajoče udomačenje živali, na zapadu pa obdelovanje zemlje s pomočjo dovajanja vode na umeten način. Tu prično tudi žgati na solne opeke, ki jo uporabljajo za sezidanje svojih bivališč. Ali s tem, da se je krotenje živali vedno bolj razširjalo in je bilo dobiti le-te že v celih čredah, je postal človek pastir. Da ni opustil obdelovanja zemlje, k temu ga je gnala potreba po vedno večji množini hrane za sebe in svoje živali. Na ta način je bil človek prisiljen, naseliti se stalno. Množitev in raznoterost živil pa ga je odvadila polagoma ljudožrstvu.

(Dalje prih.)

smatramo razpravljanje te zadeve za naš list končan.

Iz Slovenske Kmetijske Neodvisne Stranke.

V najnovšem času vladajo v Dolu največje razprtije med sosedi radi neznosnega nastopanja klerikalcev. Za župnijo Dol se je ustanovilo kat. izobraževalno društvo. Ob ustanovitvi smo predlagali neodvisni gospodarji, naj se postavi društvo na splošno podlago, da bomo vsi skupaj delovali za napredek in izobrazbo. A klerikalci so nam to odbili ter zahtevali strankarstvo, kar se je pokazalo takoj pri volitvi odbora. Niso nas marali poleg sebe, v mnenju, da nimajo potem dovolj prostosti pri agitaciji za prihodnje občinske volitve. Zato jih je mnogo od društva odstopilo, in še ti, ki so zraven, se mnogokrat izrazijo, da naj bi se ne imenovalo to društvo izobraževalno! Za občinske volitve smo želeli kompromisa, pa klerikalci so hoteli boj in so nas razupili za največje liberalce. Agitiralo se je res tudi z naše strani, a mi smo delali za blagor občine, nasprotniki pa so se očito pehali za neukrotljivo hrepenenje nadvlade po župniku in peterih njegovih pomagačev. In dasi je delalo zanje 5 duhovnikov in so strašili ljudstvo s peklom in hudičem, vendar so popolnoma propadli. — Kdor se količkaj zaveda, vam je liberalce. Dokažite nam, če smo že kdaj nasprotovali cerkvi in poštenim duhovnikom? Blagrujemo vse one fare, ki imajo prave dušne pastirje. Te mi sami visoko cenimo. Na laži Domoljuba niti ne odgovarjamo, ker se nam res ne zdi vredno, niti potrebno; povemo naj samo, ker nam tako silno očitate, da smo dobili volilce tudi od drugod, da bi vi niti četrtine glasov ne prejeli, da so volili na obeh straneh samo volilci domače občine. Vprašamo pa vas, ki imate vendar visoke gospode med seboj, če še tega ne veste, kje in kdaj se vlagajo pritožbe za volitve. Enako v Domoljub dopisujete, pa ne veste, od kod ste in kateri dan je nedelja. Posebno še poudarjate, da ste katoličani, ali se mar niste odpovedali temu imenu že na zaupnem shodu v Ljubljani? Ali ste morda čutili, da je prišlo tako katoličanstvo že ob vso veljavo pri nas? Naša dolžnost pa je, da se zberemo vsi pod svojo zastavo Slovenske Kmetijske Neodvisne Stranke!

O županu in predniku Kuharjevem naj omenim le toliko, da je bil mož na svojem mestu in ob enem dober prijatelj tedanjemu župniku Jarcu. S takim župnikom bi šli tudi mi na volišče, a takih je malo sedaj, prav malo. Kuhar je dobil vse urejeno že po svojem predniku, zato ni mogel on ničesar več urediti. Naš sedanji župnik pa ni prav nič podoben svojemu predniku Jarcu. Beričevci smo imeli dobiti podporo zaradi toče, a naš dobri župnik nam jo je odbil, češ da je nismo potrebni. Tako nam je razglasil Kuhar sam. Če je prosil kdo našega župnika za kako izvestje, mu je računal prav po židovski, ne več po advokatski. Nekoč je ra-

Zapreke.

Povest iz začasnega hrvatskega življenja. Spisal Vjenčeslav Novak. Izšlo kot publikacija Hrv. Matice v Zagrebu za leto 1906. (Konec.)

Elvirina mati Luca imela je v Lipovcih brata župnika Hrastino. Prišla je z njim za gospodinjo. Pozneje se je omožila in na njeno mesto je prišla za gospodarico že preskušena farovška kuharica Ana. Ta si je znala pridobiti gospodstvo nad starim, sicer dobrodušnim župnikom. Z njegovo sestro Luco pa sta si bili najhujši nasprotnici, ker sta obe že tehtali po smrti župnika.

Med tem je zvršila Elvira pripravnico z odličnim vspehom. Oskar je moral zaradi njenih študij izostati še preje iz šole. Elvira je uže trinajstkrat prosila za kako mesto, toda brezuspešno. Mati je žrtvovala vse za njo, veseleč se, da se pozneje nastani pri njej; a ves up jim je splaval po vodi. Župnika Hrastina je zadela nenadoma kap. Onesveščenemu pobere Ana ključ, poišče testament in ga uniči. Luca in sorodniki so propali, le Ana se je iznova obo-

čunal za par vrstic posestniku celih 24 K, a se je moral pred njim še prav pokorno in ponižno obnašati, drugače ga je ozmerjal z različnimi primki, ki jih ne dajemo po navadi ljudem. Nasprotje od župnika pa je naš priljubljeni gosp. nadučitelj; ta nam svetuje in dela dragevolje pa brezplačno, uvaževanja vredne vsote je že pridobil našemu Gasilnemu društvu, ki mu klerikalci vedno nasprotujejo in niti krajcarja za to prepotrebno stvar ne plačajo. Nadučiteljevo priljubljenost in čast skuša največ izpodkopavati kaplanova mati, vdova po c. kr. uradniku Smolej — tako daleč pride človek! Neutrudno ruje proti nadučitelju. Vsak, kdor občuje z njim, je liberalce. Omenim še, da nismo nasprotni in se ne bojimo splošne tajne volilne pravice, zahtevamo pa, da veljaj tudi za cerkvene ključarje. Klerikalci pri nas se že sami boje — kakor se je eden od njih izrazil — da pojde polagoma vse cerkveno premoženje v Tržič. I. G.

Državni zbor.

370.—374. seja.

V zopetnem zasedanju prične razpravljati zbornica o vladni rekrutni predlogi. V debati, ki se je vnela v tem vprašanju, je govoril tudi grof Sternberg, ki je izlil pri tej priliki vso svojo jezo na starce. Koga je mislil pod tem, nam ni znano. Sternberg je dejal med drugim: Največja — nevarnost za državo so starci. — Vsak starec je len in samoobsebi umljivo tudi figovec. Patološka lastnost starca je trmoglavost. Star mož nima več toliko svežega duha, da bi se mogel vživeti v nove razmere, zato postane trmoglav kakor mèzg (Maulesel)... Starec je tudi ničemu ren kakor ženska... Mož, ki je postal star in ki mu je že toliko izpodletelo, nima več zaupanja v samega sebe. V tem smislu je govoril Sternberg še naprej, dokler ga ni poklical zbornični predsednik k redu. Sternberg se je spravil med drugim tudi nad generale, češ če so

generali lopovi,

potem tudi od kadetov in poročnikov ne moremo zahtevati časti. Veliko smeha je vzbudil, ko je pripovedoval, da je bil zaupni prijatelj bivšega srbskega kralja Milana. Vse se mu smeje v obraz. Sternberg: Kaj pa je na tem smešnega? (Nove salve smeha.) Jaz samo lahko trdim, da je bil kralj Milan

edini prijatelj Avstrije na Balkanu.

Izmed nadaljnjih govornikov, ki so posegli v debato o rekrutnem kontingentu, naj omenjamo še soc. dem. Reselna. Povdarjal je najprej

goljufivo demagogijo klerikalcev

ki so dejali volilcem, da hočejo govoriti v zbornici proti novim vojaškim bremenom, a so glasovali pred tremi leti ravno v nasprotnem smislu, zdaj pa zopet delajo misliti, kakor da so oni največji nasprotniki povišanja števila rekrutov. Resel se je odločno zavzemal za

gatela pri tretjem župniku. To je Luco popolnoma ugonobilo. Od prevelike razburjenosti je bruhnila kri in se zadušila. Ubogi siroti pa sta sedaj ostali sami na svetu. —

Viktor je nastopil med tem službo v Martinovcu. Vsi njegovi ideali so bili zanos poklica in naroda. Župnik mu je bil korenit, značajan narodnjak. Širil je v pravem pomenu kulturno delo med svojimi župljani. Sestričina in dva nadarjena nečaka sta mu olajševala življenje. Da je imel mnogo nasprotnikov, o tem ni dvoma. Viktorju se je pri njem dobro godilo. Skušal je pozabiti Elviro, vendar ga njena od njega močnejša in razumnejša duša ni zapustila. Vedno in vedno se mu je vračal spomin na njo. Novi vaški eliti se je privadil kmalu. Nekaj trgovcev, učitelj, graščak, upokojeni major. Vsak je bil sam za se poseben človek. Bili so to ljudje večinoma z malim duševnim obzorjem in široko politiko, naobraževalno, kakor tudi praktično s predznakom „narodnosti“. Učitelj je bil izjema, filozof na nepravem mestu!

Poskušali so ustanoviti čitalnico, a needinost je uničila to idejo prosvete. Viktor se je

dveletno vojaško službo, za odškodnino družinam rezervistov

in prav tako zahteval izpremembo sedanjega zastarelega in krutega vojaškega kazenskega zakonika. Nastopil je proti neumnemu utepavanju takih vaj, ki jih rabi vojak samo pri paradi. Očital je zbornici, da ni ona do zdaj še nikdar varovala

ljudskih pravic napram vladarju.

Vsenemški poslanec Malik očita zbornici, da se zlorablja vojaštvo na prav neupravičen način v namene ene same familije. Hiša Habsburžanov šteje 35 moških princev, od katerih jih pripada 15 vojaškemu stanu, ostali so pa še v takih letih, da ne prihajajo v poštev. Od teh petnajstih princev jih je: šest feldejgmajstrov in generalov pri konjenici, dva podmaršala, dva generalmajorja, dva polkovnika, en nadporočnik in en poročnik. Tem moramo davkoplačevalci rediti celih 75 konj. Samo ovska požro ti za nad 20.000 kron na leto! V celem nas veljajo ti principi okrog četrtr milijona kron vsako leto, in vendar jih za družega ne moremo porabiti kakor za parado in za zastopanje ob posebnih slavnostnih prilikah.

Ko je bil predan rekrutni predlog domobrambnemu odseku, je prišlo na razpravo poročilo socialnopolitičnega odseka o novem zakonu za zasebne uradnike.

K debati so se oglasili malodane poslanci vseh strank, kar kaže zanimanje za ta zakon, ki obljublja

izboljšanje stanu zasebnih uradnikov.

Vlada je predložila že pred petimi leti ta zakon, ali v tej dolgi dobi, kar ga je premišljeval socialnopolitični odsek, je postal načrt prej slabši kakor boljši. Zato je predlagal opavski poslanec, soc. dem. Eldersch nekatere najnujnejše izpremembe. Nekatero izmed teh so razvidne iz sledečih dveh tabel:

Invaliditetne rente najnižjih treh plačilnih razredov je povišati po 90 K na leto, kar kaže sledeča izprememba:

plačilni razred	predlog odseka	Eldersch
	za 120 plačilnih mesecev	predlog za 60 plač. mesecev
— letno v kronah —		
I. 600 do 900	180	270
II. 900 „ 1200	270	360
III. 1200 „ 1800	360	450
IV. 1800 „ 2400	540	550
V. 2400 „ 3000	720	720
VI. nad 3000	900	900

Vsled tega je treba seve povišati tudi stopnjevalne doneske k invaliditetni renti. V koliko, kaže tabela.

plačilni razred	predlog odseka	Eldersch
	za 120 plačilnih mesecev	predlog za 60 plač. mesecev
— plačati kron —		
I. 600 do 900	9—	13-50
II. 900 „ 1200	13-50	18—
III. 1200 „ 1800	18—	22-50
IV. 1800 „ 2400	27—	27—
V. 2400 „ 3000	36—	36—
VI. nad 3000	45—	45—

družil redko ž njimi. Imel pa je tem bolj priliko opazovati plodonosno delovanje župnikovo. Dva pretresljiva slučaja je doživel na svoji prvi službi. Spoznal se je s ciničnim človekom, ki je kmalu umrl in graščaka, gentelmana od nog do glave, so odvedli v zapor zaradi defraudacije.

Po triletnem kapelovanju je bil Viktor pozvan za župnega upravitelja v Lipovce, kot namestnik Hrastina. Osupnil ga je dekret. V prvem hipu je hotel iti k škofu in mu razložiti vse. Ali nekaj ga je siloma vleklo v Elvirino bližino, kajti vedel je, da je doma brez službe.

Elviro je iznenadila ta novica!

Takoj po prihodu ju je Viktor obiskal. V pričo Oskarja sta se oba skrbno izogibala preteklosti, vendar je v obeh vzplamtel isti čut ljubezni kot nekdanj. Nehote so postajali poseti vsakdanji, čeravno je Oskar očitno mrzil Viktorja. Svojo sestro je večkrat opozarjal na ljudi češ „s popom se družiti“.

Začelo se jima je materijelno stanje vedno bolj slabšati, dolg na koči je bil že prek strehe. Sklenila sta iti v Ameriko, Oskar kot voditelj izseljujočih se seljakov, katere domovina se ta-

K debati se je oglasil tudi dubrovniški poslanec Biankini, ki je predložil resolucijo, v kateri je zahteval

zavarovanje kmetov.

Kot glavni govornik govori odposlanec češkega veleposestva grof Mak Zedwitz (o poslancu se ne more govoriti, ker ima Zedwitz le 14 „glasov“).

Kriza na Ogrskem.

Poskus vladarja — ponesrečen.

Krona je še enkrat poskusila s pogajanjem. Cesar je sprejel kot zastopnika Košutove opozicije grofa Andrasija in pozval koalicijo, da sprejme vlado, a obenem izjavil, da ni voljan dopustiti Madžarom nikakih jezikovnih koncesij, da hoče urediti državni grb sam, da ne nasprotuje rabi madžarskega jezika v vojaškopolitičnih zadevah in da želi, da sprejme koalicija avtonomni carinski tarif in prav tako one trgovinske pogodbe s tujimi državami, ki jih je totranska državna polovica že podpisala. Koalicija je te pogoje odklonila.

Absolutizem na Ogrskem.

S tem da je zavrгла koalicija zadnji poskus krone, rešiti krizo mirnim potom, je nastopila kriza v nov štadij. Skoro ni več dvoma, da razpusti kralj ogrsko poslansko zbornico in razpiše novih volitev. S tem zavladala na Ogrskem absolutizem. Koalicija se že pripravlja na ta kraljevi korak. Košutovi izdelujejo manifest na narod, in Košut sam obljublja, da hoče interesirati na ogrski krizi zunanje države. Teh groženj sicer nihče resnim smatrati ne more, ker si nekaterim madžarskim politikom na ljubo nobena država ne želi konflikta sredi Evrope! Vsekakor pa je pripoznati, da je današnja situacija zelo slična oni iz l. 1848. Tudi tedaj je iskal Lajoš Košut pomoči pri tujih državah (Anglije, Italije itd.), ali vsi njegovi poskusi so bili brezuspešni.

Dalmacija.

(Sloga med Hrvati in Srbi.) Vsa komur je še živo v spominu, kako ljut boj je vladal pred nedavnim med Srbi in Hrvati, med dvema bratskima slovanskima narodoma. A zadnji čas se je okrenilo na bolje. Hrvati in Srbi so spoznali, da edino skupno delo more rešiti nas vse, misel jugoslovanske vzajemnosti je prodrla v najširše sloje. Tako je n. pr. občinski odbor v Dubrovniku, v tem staroslavnem dalmatinskem mestu, kjer je bil boj med Srbi in Hrvati nekoč najhujši, sklenil, da se ima na občinskem domu v Dubrovniku razviti odslej vsakokrat poleg hrvatske tudi srbska zastava.

Ob tej priliki je izdal odbor srbske narodne stranke na Dubrovčane Srbe oklic, v katerem pravi med drugim:

Srbi Dubrovčani! Jučerašnji je dan historijske znamenitosti za naš Dubrovnik, a upajmo, da će radosno odjeknuti širom cijele naše domovine! ... Ne će razviti tu trobojku niti sila, niti

korekoč zaslužuje v prid tujcem, z ogromnim in trpkim delom in slabim zaslužkom.

Čas odhoda se je že približal. Nekega popoldne jima prodado koč in drugi dan je bil odločen za odpotovanje. Seljaki s prtljago so že z nemirom v srecu pričakovali oni zlati, neizcrpni Eldorado — tam prek sinjega morja.

Prišlo je tudi najtežje! Slovo Elvire z Viktorjem. Skušala sta oba s formelnimi frazami zakriti notranji vihar. V Oskarjevi navzočnosti je to šlo, ali v neopazni minuti je zmagala ljubezen. Malo še — in Elvira bi bila ostala pri Viktorju, kot gospodarica župnišča.

Tisto popoldne se je namerila žalostna dogodba, katera je Viktorja streznila. Prišel je do zaključka, da mu je nemogoče z Elviro skupno živeti v sedanjem stanu. Pisal je Elviri še tisti dan vso svojo izpoved; priznal ji, da jo še vedno enako ljubi kot nekdanj in ravno zaradi tega se morata razstati. To je bil tudi edini njegov junaški čin! Še en ljut boj s samim seboj in bolest je polagoma preminila v lep spomin! — Elvira pa je odplula s svojimi tja v daljni, tuji kontinent za srečo! —

N. V.

kakav prijelazni kompromis, več će je razviti ljubav i uvjerenje, da smo jedan narod, da samo u slozi, ljubavi i zajedničkom radu (delu) možemo naći spas (rešitev) i napredak ... Duh Gundulića i ostalih velikana lebdi (plavaj) nad nami i veseli se ovome uspjehu narodne misli, a mi kličemo: Živio bracki hrvacki narod!

Makedonija.

(Umor pri Strumnici.) Blizu Strumnice je bilo na grozovit način umorjenih sedem eksarhistov, ki so podirali drevje. V začetku so sumili unora grške vstaše, sedaj pa se je doglalo, da so morileci Turki.

Italija.

(Klerikalci z liberalci.) V italijanskih listih čitamo presenetljivo vest, da so se združili pri občinskih volitvah v stolnem mestu Pijemontu, — torej v zibeli laškega kraljestva — liberalci in klerikalci in tako zmagali z 9000 glasovi nad socialisti, ki so dobili 8000 glasov. To dejstvo je jako zanimivo, ker nam dokazuje, da tudi našim klerikalcem in liberalcem ne preostane družega, čim se zave in razume ljudstvo malo pomen demokratizma, nego skupno moliti rožnivenec nad minulo slavo.

(Izprememba ministrstva.) Danes ima Italija že novo ministrstvo, ki je sestavil Sonnini. Pred nekaj dnevi je bil na njegovem mestu še Fortis. Vprašanje nastane, kaj je povzročilo Fortisov padec. Zadnja blamaža s Španijo? Ne. Fortis je bil vroč pospeševatelj zvez, ki so jih sklepali pri volitvah liberalni krogi s klerikalci, da so skupno porazili socialiste. Močno se je nagibal tudi oni stranki, ki hoče poklicati v življenje zopet cerkveno državo v Italiji, oz. posvetno gospodstvo papeža. Pokazal je to s svojim govorom, kjer je glasno povdarjal, da vidi v udeležbi klerikalcev pri volitvah (kakor je znano, so imeli katoličani Italije, odkar so zasedle kraljeve vojaške čete Rim in storile konec papeževi posvetni državi, strogo prepoved, udeležiti se volitev, šele v najnovejšem času je preklical papež to zapoved!) močno oporo italjanski državni misli. Poslanec Fiamberti je predlagal, zbornica sprejmi Fortisovo izjavo in preidi potem na dnevni red. Fortis je izjavil, da vidi v sprejemu tega predloga svojo zaupnico. Vendar je bil predlog pri poimenskem glasovanju z 221. glasovi proti 188. odklonjen. Iz tega je izvajal Fortis posledice in podal ostavko.

Štajersko.

Z Murskega polja:

Naše politično in gospodarsko društvo je imelo v Ljutomeru dne 18. pr. m. svoj redni občni zbor, ki se ga je udeležilo precejšnje število ljudstva.

Po tajnikovem poročilu o „delovanju“ političnega društva, je objavil blagajnik žalostno vest, da ima društvo, katerega delokrog obsega ves politični okraj, v svoji blagajni gotovih — 4 kron.

Vzrok tega sramotilnega dejstva je pomanjkanje vsakoršne požrtvovalnosti od strani članov društva.

To je v istini žalostno, toda napačno bi bilo soditi po tem, da še ni zrelo naše ljudstvo za politično delovanje, da mu nedostaja občutka za politična vprašanja, ki razburjajo danes ves svet.

Stvar leži tako, da naše ljudstvo ne mara žrtvovati ničesar za društvo, ki ni vzbudilo pri njem prepričanja, da je potrebno, in da je naloga društva skrbeti za ljudske interese kot delajoči stan, — bodisi za kmete, bodisi za obrtnike. Naši voditelji so na popolnoma krivi poti, če menijo, da imajo naši kmetje in obrtniki popolnoma enake interese kakor oni sami, ki tvorijo takorekoč našo buržoazijo.

Kmetje in obrtniki Murskega polja imajo še druge skrbi nego je notarijat v Gornji Radgoni in hiralnica v Ljutomeru, s tem pa nikakor nočem reči, da bi politično društvo ne imelo naloge „potegovati“ se v narodnih vprašanjih z vsoto energijo za pravice slovenskega ljudstva. Da moramo postati mi Slovenci gospodarji na svoji

lastni zemlji — če ne z dobrim pa s hudim — to je nekaj tako samo ob sebi umrlivega, kakor to, da moramo dihati, jesti in piti. Vse, kar se sploh ukrene na političnem ali na gospodarskem polju, se mora zgoditi edino le v dosego našega končnega cilja: narodne avtonomije, narodne samostojnosti.

Vsako politično in gospodarsko društvo mora imeti nalogo, povzdigniti ljudstvo v duševnem in gospodarskem oziru. Če bi delovalo društvo v tem smislu, bi je razumevalo tudi naše ljudstvo in pomagal bi gotovo sleherni rad po svoji moči, ker bi spoznal nujno potrebo njegovega obstanka in delovanja. V tem oziru pa ni storilo društvo dosedaj ničesar.

Odbor toži, da ne more izpolnjevati svoje naloge, ker ni nikake organizacije in discipline.

Dobro; toda, kdo pa naj organizuje društvo, če ne odbor sam? Če pa odbor ne razume izvesti te prve in najvažnejše svoje naloge, potem ni na svojem mestu.

Politično društvo bi imelo biti trdni vojni kader, katerega se morejo okleniti v času sile vsi politično zavedni deli ljudstva, to pa ne gre brez organizacije, kakor je odbor sam pripoznal.

Seve, organizacija ne postane sama iz sebe in postaviti jo na noge zahteva večjega truda in dela, nego izpustiti ob slavnostnih prilikah kako „duhovito govoranco“. Organizatorično delo zahteva posebnega znanja in v prvi vrsti nedostaja tega našim predestiniranim voditeljem.

Kdor sam ni bil nikoli organiziran, kako naj organizuje druge?

Nam Slovencem bi trebalo v vsakem političnem okraju vsaj enega moža, ki bi bil večš organizatoričnega dela. Pri tem bi v prvi vrsti prišli v poštev naši akademični naobraženci.

Nujno bi bilo potrebno, da porabijo naši akademiki priložnost, ki se jim nudi za časa njihovih študij v velikih meštih, in se nauče organizatoričnega delovanja od onih, ki so v tej stroki večšaki „per excellence“, od socijalnih demokratov. Dolžnost vsakega slovenskega akademika bi bila, seznaniti se natančno z bistvom in metodo delavskih organizacij in gotovo ne bi škodilo nobenemu, če bi bil za nekaj časa aktiven član kake organizacije. Če bi se pri tem tudi navzel nekaj modernega socijalističnega duha, bilo bi v korist nele njemu samemu, ampak vsemu slovenskemu narodu.

Da se še enkrat vrnem k zborovanju našega društva. Smilili so se mi v istini odborniki, ki so bili zopet vsi enoglasno voljeni, ker si je vsak očitno rekel sam, da itak ne bode mogel izpolniti svoje naloge in da bo zopet vse delo, ves trud in vse osebne žrtve zabadava, zastoj. Vsega tega bi ne omenjal, če bi ne bil položaj našega društva tipičen za pretežno večino političnih društev na slovenskem Štajerskem.

Dokler ne dobimo političnih organizatorjev, ne bo med nami Slovenci političnega življenja. V. K.

Prešernov večer priredi „Čitalnica v Slovenski Bistrici“ v nedeljo, dne 11. svečana 1906 v „Narodnem Domu“. Sodelujeta baritonist dr. Gvidon Sernee in tenorist iur. Ivan Ašič. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina za osebo 60 vinarjev. Vstop je dovoljen le vabljenim. — Vspored: 1. Sydney Smith: „Ruska pesem“, romanca za klavir. 2. Ant. Hajdrih: „Pod oknom“, moški zbor. 3. Slavko Barlé: „Na Prešernovem domu“, bariton-solo. 4. Pranger: „Ouvertura“, svira salonski orkerster. 5. „Prešern, iz naroda — za narod“, predava prof. dr. Verstovšek. 6. Fr. Vilhar: „Nezakonska mati“, tenor-solo. 7. Kamilo Mašek: „Strunam“, moški zbor. 8. F. Schubert: „Na morju“, svira kvintet. 9. F. Vilhar: „Mornar“, bariton-solo. 10. Ziehrer: „Gorjanci“, valček, salonski orkerster. 11. F. Vilhar: „Ukazi“, tenor-solo. 12. Ant. Foerster: „Povejte ve planine“, moški zbor.

Veseli celjskih Nemcev. Nemški vojaki, ki so se bojevali v Afriki proti divjim Hererom, potujejo domov skozi naše pokrajine. Ker leži ob njih poti slučajno tudi Celje, so nemški krogi samega veselja vsi iz sebe.

Slovenskim obrtnikom naznanjamo, da se v lepem kraju Spodnje Štajerske odda v najem velika kovačnica za izdelovanje sekir,

motik itd. Tamošnji prebivalci žele, da bi prevzel obrt kak narodnjak. Kdor se želi poučiti o zadevi, naj se obrne na vseslovensko obrtno društvo v Celju.

V Št. Lambertu obnove semenj na sv. Valentina t. j. 14. t. m. kakor tudi druge. Vsi prodajalci in kupovalci živine se vljudno vabijo na ta semenj.

Avstrija posnemaj Nemčijo! Ravno mesec dni je, kar je poročal Naš List o nasilnem ponemčevanju imen 97 poljskih vasi v poznanskem sodnijskem okraju. To vest je iztaknila nekje zdaj tudi celjska Vahtarica (nekoliko spa-kedrano sicer) in pozivlje našo vlado, naj stori i ona s Slovenci tako, kakor Prusija s Poljaki.

Požar v Okonini v Savinski dolini. Na Svečnico 2. t. m. sta zgorela posestniku Krevlju v Okonini hlev in kozolec. Da ni požar uničil še hiše, je zasluga Gasilnega društva pri Sv. Frančišku, ki je prihitelo pravočasno na lice mesta in rešilo, kar se je sploh dalo rešiti. Posestniku je zgorelo 150 K v bankovcih, dočim so mu ognjegasci rešili 400 K. Ogenj so najbrže zanetili otroci.

Koroško.

Lambert Einspieler †.

Odbor družbe sv. Mohorja naznanja, da je umrl njen dolgoletni bivši tajnik, podpredsednik, oziroma predsednik, gospod Lambert Einspieler, stolni prošt dne 3. februarja t. l. ob 1/2 5. uri popoldne v 66. letu. — Pogreb je bil v ponedeljek dne 5. febr. ob 1/2 4. uri popoldne.

Okrajni šolski nadzornik za mesto Celovec, ravnatelj ondotnega učiteljišča, Jos. Schmeister, je odstopil, na njegovo mesto je imenovan prof. J. Benda.

Deželna zavarovalnica in Slovenci. Naša deželna zavarovalnica proti ognju se ne ozira na nas tretjino Slovencev v naši deželi. To dokazuje sledeče: Nekí kmet je pristopil po zastopniku k omenjeni zavarovalnici pod pogojem, da se ozirajo na njegovo malo in pravično zahtevo, mu pošlata slovensko polico in tablico. Kar mu kratkomalo pred kratkim pošljejo polico in tablico, vse v lepi nemščini pisano z opazko, da njegovi želji ne morejo ustreči, ker nimajo slovenskih tiskovin in občejuje le nemški. Torej pozor, slovenski kmetje, za vas nimajo nobenih priprav, da bi mogli vaši najmanjši pravični zahtevi ustreči, oziroma nočejo jih imeti.

Primorsko.

Iz Gorice.

(Piše dr. Henrik Tuma.)

Naše goriške razmere so slovenskim politikom izven naše kronovine precej nepoznane. Zahteva po združenju vseh slovenskih pokrajin v eno celoto je dejanski ironija po tem, kakor vrše politično delo naši javni zastopniki, brez vsake dotike med seboj in imajoč pred očmi vsak le ožje zadeve svoje kronovine. Renomiramo v enomer po združenju Sloveniji. Kedar se pa politik iz ene kronovine obrne na družega, da bi se eminentno skupna zadeva tudi sporazumno rešila, ne najde nobenega odziva ali se ga pa prezirljivo zavrne. Posebno za kranjske politike ne eksistira izven Kranjskega nikdo za nje. Razmere drugod so jim do cela tuje. In vendar je predpogoj vodstva, katerega si ljubljanski politiki žele, da poznajo politični, socijalni, ekonomični in zgodovinski razvoj vsake kronovine posebej. V drugi vrsti je treba ožje dotike s posameznimi uplivnimi in delavnimi političnimi zastopniki, ker brez poznanja teh individualitet zopet ni mogoče inteligentnega vodstva. Separatisti so danes v dejanji vsi slovenski politiki. Štajerci imajo politiko za-se, Kranjci za-se, Tržačani za-se, Korošci za-se in Goričani za-se. En politik se ogiblje družega, drug ne zaupa družemu. Štajerci, Tržačani itd. se nočejo pokoriti željam kranjskih strankarjev, kolikor so iste vsaj izražene v političnih glasilih, ker dejanski se itak nikdo resno na nje ne obrača. Enotne slovenske stranke ni in tudi klerikalna organizacija je predvsem omejena na Kranjsko. Celo

pri duhovščini vlada partikularizem. Pri nas n. pr. smatrajo kranjske duhovnike kot usiljence in se jih ne vidi rado, če tudi se to navidezno taji. — To velja tudi med posvetnjaki. Saj je eden prvih izvorov sovraštva nekaterih goriških politikov proti meni dejstvo, da sem se porodil v Ljubljani, in ni dolgo od tega, ko mi je list „Gorica“ očital, da sem jim „tujec po mišljenju in pokoljenju“. Moj oče je bil namreč trd Čeh in moja mati pristna Dolenjka. — Nič boljše niso razmere v Trstu. Dasi tržaška „Edinost“ tisočkrat ponavlja refren po skupnem delu, bi praktično težko bilo doseči od Tržačanov, da bi se podvrgli skupni organizaciji. Seveda manjka predvsem zaupanja do ljubljanskega vodstva. Takoj pri vstopu v deželni zbor goriški sem se trudil, da bi spravil v dotiko goriške politike s tržaškimi; ali le enkrat se mi je posrečilo s težko silo, da sem pregovoril dr. Gregorčiča in urednika Soče Andreja Gabrščka, da sta šla na občni zbor političnega društva „Edinosti“ v Trstu. Čital sem jima pa z obraza, da bi nikakor ne žrtvovala samostojne goriške lokalne politike.

— Pri gospodarskem nastopu je posebno značilen moment, ko se je šlo l. 1898. za ustanovitev prve slovenske banke v Trstu pod odprto firmo znanega slovenskega milijonarja Kalistra. Takrat so bili proti prvi slovenski banki Ljubljancem, in Štajerci so šli za njimi iz edinega razloga, da mora biti banka v središču Slovenije (prava ironija!) in zamudili smo tako priliko pridobiti bogato firmo in prve slovenske posojilnice. Ako smo to banko ustanovili brez pomisleka že leta 1898, kakega neizmerne pomena bi bilo to in kake koristi bi bili že danes imeli od nje! Saj se je lokalna kreditna banka, kakor je sedaj v Ljubljani, lahko ustanovila poleg velike vseslovenske in recimo slovensko-hrvatske v Trstu. Odločil pa je malenkostni lokalni patriotizem, Kirehturmpolitik, kampanilizem!! Žal, da je manjkalo tržaškim rodoljubom takrat poguma za samostojen nastop. Takrat je bil tudi dr. Šušteršič s svojimi denarnimi zavodi zavzet za skupno banko. Kak velikanski pomen bi imelo sodelovanje že oglašanih faktorjev! Kar smelo trdim, da bi tudi naša notranja politika nastopila druga pota, ako so prvi naši politiki sedeli pri velikem gospodarskem delu za eno mizo. — Pa imajo še drznost govoriti o zedinjenju Slovenije — ako se niti najbolj razviti naši možje ne-le niso hoteli zediniti v finančno podjetje, niso hoteli porabiti ugodne prilike, ko je ponudil milijonar svoje polno jamstvo s sodelovanjem večjih slovenskih posojilnic!! Lep vzgled „združenega“ dela je pokazal tudi moj nastop zaradi železnice Idrija — Sv. Lucija. Kranjski nacionalni ekonomski in politiki so brž iznašli, da bi se potem te železnice Idrija vezala na Goriško in bi bila Kranjska oškodovana. Sancta simplicitas! Isto so zažvrgoleli naši modri politiki, ko se je šlo za to, da se kranjska vipavska dolina zveže z Goriško. Vsa trgovina bi se obrnila v Gorico, mesto — kam!? — (Dalje prih.)

Novo zdravilišče pri Rovinju. Dunajska mestna občina je sklenila kupiti na poluotoku San Pelagio pri Rovinju 17 hektarov sveta, na katerem sezida povsem moderno pomorsko zdravilišče. Za zemljišče je dala 56.850 kron.

Štrajk v Trstu. V Trstu štrajka do 1500 mornarjev in kurjačev. Mnogo od teh se je odpeljalo v Dalmacijo. Lojdova parnika Ledo in Dalmacijo kuri moštvo vojnega ladjevja!

Kranjsko.

S. K. N. S. (Slovenska Kmetška Neodvisna Stranka.) Zadnji naš članek, ki ga je spisal Jurij Drobnič, propadli kandidat Slov. Kmet. Neodv. Str., je kranjske klerikalne kroge silno osupnil. Tega pač niso pričakovali. Odgovoriti ali ovreči mu niso mogli niti ene njegovih trditev, zato so poskusili na drug način. Ko so videli, kam so jo privedli s svojim zmerjanjem in natoleevanjem, so postali kar čez noč — ljubeznivi. Drobnič bi radi pripeljali nazaj pod svoje okrilje, to se bere iz vsake njih besede. A upajmo, da se se to pot korenito zmotili!

Slovenska Matica izda prihodnje leto štiri knjige z umetniškimi naslovom, ki jih je naročila pri dunajski Vesni. V tem je prekosi celo Hrvatsko Matico. — Kakor posnamemo iz prejetega poročila o 141. odborovi seji Slovenske Matice, je plačalo društvenino za lansko leto 2846, za predlansko 2752 udov; od zadnje seje je društvu pristopilo 247 udov na novo. — Knjižnici je prirastlo 94 knjig, zvezkov in časopisov; 16 podarjenih, 78 zamenjanib. — Knjižni program Slovenske Matice priobčimo prihodnjič.

Narodu „shod“ v Unionu kar spati ne da. Kje si drzne kdo le misliti črugače, kakor on ukazuje. Ker družega ne ve, nas seveda v svoji neizmerni ošabnosti — smeši. Ali politikom pri Narodu ni znana stara resnica, da je smešenje znak velike slabosti in da je to orožje, ki se največkrat obrača proti smešilec samemu. Veseli naš prav iz srca, da smo „mladi“, naravnost ponosni pa smo, da nismo „stari“. Pojte v antikvarijati! — Mi, da bi radi „naprej prišli“? Kje bi bilo to za nas „mlade“ laglje mogoče, kakor ravno v sterilni liberalni — Narod jo blasfemično imenuje „narodno-napredno“ — stranki, samo če bi hoteli in pa, če bi zatajujoče svoje prepričanje znali delati ponižni svoj „kotau“.

Narodni Dom v Trziču. Odbor društva Narodni dom v Trziču razpošilja po vseh slovenskih pokrajinah rodoljubnim sreem le-te pozive: Vaše blagorodje! Težak je boj, ki ga bijemo trziški Slovenci proti nasilnim tujcem. Narodna zavest Nemcev in stremljenje ter smotri trziškega Nemštva, pridobiti si poleg nadvlade tudi v vsakem oziru gospodarskih koristi, ako ne postavnim, pa nasilnim potom — vse to je že davno prej obstojalo, predno se je začela svetlikati v Trziču luč slovenske misli. Napočil je dan preporoda, to je bil dan, ko so trziški Nemci imenovali šestorico za Trzič malenkostno ali prav nič zaslužnih mož častnim članom trziške občine, s kojih pomočjo nameravajo obdržati občinske vajeti v rokah. Preporod se pa zamore izvršiti s tem, da se vcepi oziroma vzbudi v Trzičanih narodni ponos, kar je mogoče doseči z izobraževanjem in narodnimi priredbami. V to svrhu potrebnih predpogojev v Trziču manjka. V trziški šoli je slovenščina pastorka, slovenska društva v Trziču pa svojih nalog ne morejo izvrševati, ker jim nedostaja pripravnih prostorov. V Trziču nimamo niti enega lokala, kjer bi mogli imeti Slovenci predavanja, zabavne večere in druge enake omiko in naobrazbo pospešujoče priredbe, Sokol pogreša telovadnico. Trziški Nemci, v čigar rokah je kapital, imajo shajališča v svojih privatnih prostorih in ne store ničesar, kar bi pospeševalo občeno naobrazbo. In tako ni čuda, da vidi ljudstvo le nemški kapital, temu se klanja in stori vse, kar kapital zahteva. Da se vsemu temu odpomore, sklenili smo, postaviti si svojo domačijo „Narodni dom v Trziču“. V zavesti, da Trzičani sami v doglednem času ne moremo spraviti skupaj zadostne glavnice, obrača se podpisani odbor na Vaše blagorodje, da nam

priskočite v pomoč in nas podpirate v našem narodnem delovanju.

Habitué! Stvar mora biti resnična, saj jo je povedal Slovenski Narod! Družega namena torej mi nimamo, kakor obračati pozornost na nekaj oseb, ki bi prišle rade na ta ali na oni način naprej. Ne glede na to, da se ta trditev lahko vsak hip dokaže kot izmišljena ali zlagana, mora človek vendar obžalovati, da imamo za nasprotnike take ljudi! Kakor tudi imamo trdo kožo, vendar — priznajmo odkrito — tako sumničenje nas je vzlic temu osupnilo. Če so nas psovali in žalili, smo jim to radi odpustili. Slabe argumente so hoteli nadomestiti s krepkimi izrazi, zato smo smatrali surovost svojih nasprotnikov kot neprosto voljen poklon nam, in se nismo nadalje zgražali nad tem. No, če si oni ne morejo misliti zastopstva javnih interesov brez varovanja svojih osebnih koristi, je to nam mogoče.

Družba sv. Cirila in Metoda je poslala l. 1904 in l. 1905 vsem svojim podružnicam okrožnico, v koji pojasnjuje, da se v njenih „Vestnikih“ izkazuje vsakokrat le oni dohodki, ki jih je prejela za preteklo upravno leto. V poročilu za veliko skupščino v Št. Juriju ob juž. železnici 14. septembra 1905 so znakovani torej dohodki za solnčno leto 1904. Zato ne more tiskan biti med prispevki za 1904. leto n. pr. oni, ki se nam je izročil šele 8. januarja 1905. leta. Priobči se samoumevno šele v „Vestniku“ za prihodnje leto. — Velik nered bi včini v svojih knjigah, ko bi delali tu izjeme. — Naj se nam ob podobnih slučajih ne očita „nepaznost“ in naj podružnice ne pišejo z izrazi, kakor n. pr. „zahtevamo popravo“ i. dr. Ko bi vodstvo, — oprto na zgoraj znakovane zvoje izjave — rabilo tuprilično take besede, bilo bi to umljivo. Nam napram niso na pravem mestu. A ni na tem, da bi dokazovali, kako napak včinjajo drugi in naše pismo tudi nikdar ne gre na robotost izrazov. Pač pa stojimo vsakokrat za domovinsko darežljivo ljubav, na kojoj vas vabimo to že v tretje pojasnujoč tudi danes. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani, dne 30. januarja 1906.

Društvo „Vesna“ na Dunaju si usoja naznanjati, da ima v zalogi še šestero vrst umetniških razglednic, ki jih prodaja po sledečih nižanih cenah: Posamične po 4 v., pri nakupu vsaj 10 izvodov po 3 v., pri nakupu vsaj 50 izvodov po 2 v. Kdor namerava naročiti večje število razglednic (vsaj 50 izvodov), dobi na zahtevo od vsake vrste po en izvod brezplačno na ogled.

Dober postranski zaslužek

dobi vsaka oseba (tudi dama) v vsakem tudi najmanjšem kraju na Slovenskem proti neznatnem pismenem opraviču. — Gg. učitelji, trgovci, obrtniki in občinski tajniki imajo prednost.

Ponudbe na upravništvo tega lista pod šifro: „Pismeno opravilo“.

Osebni kredit!

S poroki in brez porokov za častnike, duhovnike, dvorne, državne in privatne uradnike, učitelje, trgovce, obrtnike, trgovske nastavljenice, do pokojnine upravičene dame in privatnike vsake vrste na 1/4, do 25 let proti mesečnim, 1/4, 1/2 ali celoletnim vplačili, s katerimi se objednem poplača glavnica in obresti!

Špecialiteta: Osebni kredit v smislu pariško-dunajske enquete (kapitalizovanje plače).

4 0/0! 4 0/0! 4 0/0! 4 0/0!

Realni kredit!

od 300 kron višje na I., II. in III. mesto za veleposestnike polja, za najemniške in privatne hiše, vile, tovarne, kopalnišča, mline, mineralne in druge vrelece, kamnolome in vsakovrstne nepremičnine do 3/4, cenilne vrednosti.

Kredit na stavbe!

Na vsakovrstne stavbe v 2–3 obrokih, kakor pač dotična stavba napreduje.

Konvertovanje dolgov pri bankah in privatnih. Menično in re-eskomptovanje in zamena menic za trgovce!

Izvršujemo in financiramo načrte za novoustanovljena podjetja. Prevzamemo tehniška in geološka ocenjevanja po zapriženih izvedencih! Pečamo se tudi s premenami obstoječih podjetij v delniške družbe!

Kar najreelnejše! Hitro! Diskretno po prvih tuzemskih in francosko-angleških zavodih.

Prima referencel

Zahtevajte prospekt!
Prosimo retour-znamke!

Meller L. Egyed
Budapešta

V., Koháry-utca 19/B.

Galikovana
v Parizu s častnim križcem, diplomom in zlato medaljo.

Patentirana
v 30 državah.

Streha prihodnjosti!

Cementna zarezna strešna opeka
iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:
Janko Traun
izdelovatelj cementnin na Glincah pri Ljubljani.

Zakonito zavarovano.
Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznjivo.

Edino pravi je
Thierryjev balzam
le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven, neprekosljiv zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko. Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“ za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe, ture in otekline vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3-60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju 6

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogoški Slatini.
Brošuro s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.
Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medic. drogerijah.

Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9-60, boljše vrste K 12.—, belo puhasto naskubljeno K 18.—, K 24.—, snežnabelo puhasto naskubljeno K 30.—, K 36.—. Razpošilja se franko po povzetju. Zamena se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštnini. 13

Benedikt Sachsel, Lobes 369. Pošta Pízen, Češko.

10.000 parov čevljev!
4 pari čevljev samo gl. 2-60.
Vsled ugodnega nakupa velikih množin se oddaje za nizko ceno: 1 par čevljev za gospode, 1 par za dame, črne ali rujave za zavezati, z močno zbitimi podplati, nov. obl. 1 par mod. čevljev za gospode, 1 par za dame z obšivom eleg. in lahke. Vse 4 pare za gl. 2-60. Pri naročilu zadostuje dolgost. Pošilja proti povz. Razpošiljalnica obuval Kohano, Krakov 110. Kar ni prav, se zamenja.

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih. — Preprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati ničesar. Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi. 3

Družba pletilnih strojev za domače delavce
Tom. H. Whittick & Co.
Praga, Petrské náměstí 7.— 254.

Pristni tropinee in slivovko
iz znane zganjarne VIANELLI & RETTI v Rovinju, Istra prodaja in razpošilja prosto na vse železniške postaje

Lucijan Kovačič pri Sv. Luciji ob Soči.

Lavrenčič & Domicelj
Ljubljana, Dunajska cesta št. 32

Žitna in komisijska trgovina, razna zastopništva, reklamacijska pisarna za železniške voznine.

Samo 6 dni

Jz Havre v Newyork

vozi zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekmorske družbe. Edina najcenejša in najkrajša črta čez

Pariz in Havre v Ameriko.
Prosta dobra hrana z vinom vred že od Bazeln naprej. Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje za to črto edino koncesijonirana potovalna pisarna

Ed. Šmarda
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 nasproti znane gostilne »pri Figovcu«.